

СХВАЛЕНО

педагогічною
радою Перечинського
професійного ліцею
протокол № 1
від 22.08 2022 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ
директора Перечинського
професійного ліцею
від 19.08 2022 р. № 90/1
Міч Марія КЕЛЕМЕН

ПОЛОЖЕННЯ

про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі професійної (професійно-технічної) освіти

I. Загальні положення

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року; ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги; ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів; наказу Міністерства освіти і науки України від 06 травня 2021 року № 509 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗП(ПТ)О розбудовується на виконання статті 41 Закону України «Про освіту» для спрямування та контролю діяльності закладу щодо забезпечення якості освіти. Процес створення та реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗП(ПТ)О базується на таких принципах:

- автономія закладу освіти;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- гнучкість та адаптивність системи освітньої діяльності;
- гуманізм;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, зокрема й за ознакою інвалідності;
- демократизм;
- державно-громадське управління;
- доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- людиноцентризм, дитиноцентризм;
- постійне вдосконалення освітньої діяльності;
- свобода вибору видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- урахування впливу зовнішніх чинників;
- цілісність системи управління якістю освіти.

Метою розбудови та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ЗП(ПТ)О є гарантування якості професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) та формування довіри суспільства до ЗП(ПТ)О.

Відповідальність за впровадження Положення в ЗП(ПТ)О покладається на директора.

II. Стратегія (політика) та структура внутрішньої системи забезпечення якості освіти

2.1. Стратегія (політика) внутрішньої системи забезпечення якості освіти спрямована на:

- забезпечення партнерства у розвитку, навчанні здобувачів освіти та професійній взаємодії;
- створення системи й механізмів забезпечення академічної доброчесності під час навчання та викладання;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти, прозорості та інформативної відкритості діяльності закладу П(ПТ)О;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів у закладі освіти для організації освітнього процесу;
- сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їхніх індивідуальних траєкторій;
- сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, а також професійної діяльності педагогічних працівників;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища;
- запобігання та протидію булінгу (цькуванню);
- застосування системи внутрішнього моніторингу для відстеження й коригування результатів освітньої діяльності.

2.2. Структура внутрішньої системи забезпечення якості освіти:
освітнє середовище;
система оцінювання здобувачів освіти;
педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти;
управлінські процеси закладу освіти.

2.3. Модель самооцінювання освітніх і управлінських процесів (ЗП(ПТ)О визначає самостійно відповідно до Методичних рекомендацій).

III. Освітнє середовище

3.1. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу

ЗП(ПТ)О для організації освітнього процесу має бути забезпечений такими ресурсами, як:

- Державними стандартами професійно-технічної освіти та стандартами П(ПТ)О;
- Державним стандартом загальної середньої освіти;
- освітніми програми на основі СП(ПТ)О;
- статутом закладу освіти;
- стратегією розвитку закладу освіти;
- планом роботи закладу освіти на навчальний рік;
- штатним розписом закладу освіти;
- методиками й технологіями організації освітнього процесу;
- методиками роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- системою матеріального та морального заохочення;

планами підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
робочими навчальними планами за професіями для певного ступеня професійно-технічної освіти;
поурочно-тематичним плануванням із навчальних предметів;
перелік навчально-виробничих робіт з професії;
план навчально-виробничої діяльності.

3.2. Забезпечення партнерства у розвитку, навчанні здобувачів освіти та професійній взаємодії

Забезпечення партнерства у розвитку, навчанні здобувачів освіти та професійній взаємодії здійснюється через:

формування партнерських взаємин педагогічних працівників із здобувачами освіти із застосуванням особистісноорієнтованого підходу;

налагодження конструктивної комунікації педагогічних працівників із батьками (особами, які їх замінюють) здобувачів освіти у різних формах;

застосування практики педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці.

3.3. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності під час навчання та викладання

3.3.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;

надання достовірної інформації про методики й результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.3.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності та джерела інформації.

3.3.3. За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники ЗП(ПТ)О можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

відмова у присвоєнні кваліфікаційної категорії (тарифного розряду);

позбавлення присвоєної кваліфікаційної категорії (тарифного розряду);

відмова у присвоєнні педагогічного звання;

позбавлення присвоєного педагогічного звання.

3.3.4. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна, практична, лабораторна роботи, тест, залік тощо);

позбавлення академічної стипендії.

3.4. Створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища

Створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища передбачає:

- організацію безбар'єрного простору (фізичну можливість і зручність потрапляння до закладу освіти, фізичну безпеку під час пересування в ньому; можливість вільного отримання інформації про заклад освіти й освітні послуги, що надаються);
- здійснення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- забезпечення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами необхідними спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку;
- диференційований підхід до розроблення освітньої програми, оцінки та контролю якості знань здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- розроблення індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими потребами, моніторинг його виконання та корегування за потреби;
- реалізацію просвітницьких заходів щодо формування толерантності, поваги до індивідуальних особливостей дітей, подолання ментальних бар'єрів у взаємодії, неупередженості та недопущення дискримінації;
- проведення профорієнтаційної роботи серед випускників закладів загальної середньої освіти з особливими освітніми потребами.

3.5. Запобігання та протидію булінгу (цькуванню)

Запобігання і протидія булінгу (цькуванню) в ЗП(ПТ)О передбачає наявність, дотримання та оприлюднення:

- правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
- плану заходів, спрямованого на запобігання і протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальності осіб, причетних до булінгу (цькування) тощо.

3.6. Сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їх індивідуальних траєкторій:

- створення умов для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти;
- розроблення та затвердження індивідуальних навчальних планів;
- запровадження різних форм організації освітнього процесу відповідно до потреб здобувачів освіти.

IV. Система внутрішнього моніторингу для відстеження й коригування результатів освітньої діяльності

До складу системи внутрішнього моніторингу належать:

- система внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості освіти;
- система самооцінювання освітніх та управлінських рішень;
- система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Методи збирання інформації:

- аналіз документів* (плани роботи, звіти, протоколи засідань педагогічної ради, журнали теоретичної та практичної підготовки, інструктажів з охорони праці тощо);
- опитування* (анкетування учасників освітнього процесу);
- інтерв'ю* (із педагогічними працівниками, представниками учнівського самоврядування);

22-23
26-27

фокус-групи (з батьками (особами, які їх замінюють), здобувачами освіти, представниками учнівського самоврядування, педагогами);
моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти;
педагогічної діяльності (спостереження за проведенням уроків теоретичної та практичної підготовки, виробничою практикою, позанавчальною роботою тощо);
спостереження за освітнім середовищем (санітарно-гігієнічні умови, стан забезпечення навчальних приміщень, безпека спортивних та ігрових майданчиків, робота їдальні, вплив середовища на навчальну діяльність тощо).

Інструментарій методів збирання інформації:

- *пам'ятки* для аналізу документів (щодо системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, фінансування закладу освіти, кількісно-якісного складу педагогічних працівників тощо);
- *анкети* (для педагогів, здобувачів освіти, роботодавців, батьків);
- *бланки спостереження* (за проведенням навчальних занять, позакласною роботою тощо).

V. Критерії оцінювання здобувачів освіти

Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти у ЗП(ПТ)О визначаються на основі положень відповідних наказів МОН України щодо оцінювання навчальних досягнень учнів у системі професійної (професійно-технічної) освіти (можливі інші критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти, що визначаються документами ЗП(ПТ)О та не суперечать чинному законодавству).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти ЗП(ПТ)О здійснюється за 12-бальною системою (шкалою); його результати позначаються цифрами від 1 до 12 (відповідно до наказу МОН України від 13 квітня 2011 року № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»). Відповідно до ступеня оволодіння знаннями та способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07 грудня 2018 року № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2019 року № 221).

Кваліфікаційна атестація проводиться відповідно до Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти України від 31.12.98 № 201/469 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.03.99 за № 124/3417.

Вимога 1. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень.

Критерії оцінювання:

оприлюднення критеріїв, правил та процедури оцінювання навчальних досягнень.

Вимога 2. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування навчальних досягнень кожного здобувача освіти.

Критерії оцінювання:

здійснення аналізу результатів навчання здобувачів освіти;

впровадження формувального оцінювання.

Вимога 3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання.

Критерії оцінювання:

забезпечення самооцінювання та взаємооцінювання здобувачів освіти.

Вимога 4. Академічна доброчесність здобувачів освіти.

Критерії оцінювання:

дотримання здобувачами освіти академічної доброчесності під час освітнього процесу.

VI. Критерії оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу визначаються на основі положень наказу Міністерства освіти і науки України від 06 травня 2021 року № 509 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Індикатори оцінювання та методи збирання інформації для критеріїв оцінювання визначаються відповідно до Додатка 1.

Вимога 1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування загальнопрофесійних, ключових та професійних компетентностей здобувачів освіти.

Критерії оцінювання:

планування діяльності, аналіз, її результативність;

застосування освітніх технологій, спрямованих на формування загальнопрофесійних, ключових та професійних компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;

участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби);

створення та/або використання електронних освітніх ресурсів (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо);

сприяння формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти в процесі їх навчання, виховання й розвитку;

використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

Вимога 2. Постійне підвищення професійного рівня й педагогічної та фахової майстерності педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

забезпечення власного професійного розвитку і підвищення кваліфікації, в тому числі щодо методик роботи зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами;

здійснення інноваційної освітньої діяльності, участь в освітніх проектах, залучення до роботи як освітніх експертів.

Вимога 3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками (особами, які їх замінюють), працівниками закладу освіти.

Критерії оцінювання:

дія на засадах педагогіки партнерства;

співпраця із батьками (особами, які їх замінюють) здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечення постійного зворотного зв'язку; педагогічне наставництво, взаємонавчання, інші форми професійної співпраці.

Вимога 4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти.

Критерії оцінювання:

дотримання академічної доброчесності;
сприяння дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;
наявність інформації про критерії, правила та процедуру оцінювання їх педагогічної діяльності.

VII. Критерії оцінювання управлінських процесів закладу освіти

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу визначаються на основі положень наказу Міністерства освіти і науки України від 06 травня 2021 року № 509 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Індикатори оцінювання та методи збирання інформації для критеріїв оцінювання визначаються відповідно до Додатка 1.

Вимога 1. Організаційно-правові засади діяльності закладу освіти

Критерії оцінювання:

наявність установчих, реєстраційних та дозвільних документів, що відповідають вимогам нормативним;
наявність організаційних та розпорядчих документів, що відповідають вимогам нормативним.

Вимога 2. Формування контингенту здобувачів освіти

Критерії оцінювання:

аналіз стану виконання державного/регіонального замовлення;
наявність правил прийому до закладу освіти;
наявність двосторонніх договорів між закладом освіти та замовником (замовниками) робітничих кадрів, що відповідають вимогам законодавства;
наявність ділової документації щодо прийому та руху контингенту здобувачів освіти.

Вимога 3. Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань.

Критерії оцінювання:

затвердження стратегії розвитку закладу освіти, спрямованої на підвищення якості освітньої діяльності;
відповідність плану роботи на навчальний рік стратегії та/або програми розвитку закладу освіти;
здійснення самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти;
планування та здійснення заходів щодо утримання в належному стані будівель, приміщень, обладнання.

Вимога 4. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм.

Критерії оцінювання:

сприяння створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їхніх батьків (осіб, які їх замінюють), педагогічних, інших працівників закладу освіти та взаємну довіру;

оприлюднення інформації про діяльність закладу на відкритих загальнодоступних ресурсах.

Вимога 5. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

сформованість штату закладу, залучення кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми (освітніх програм);

заходи матеріального й морального заохочення для мотивації педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності;

сприяння підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

Вимога 6. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою.

Критерії оцінювання:

створення умов для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу; прийняття управлінських рішень з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу;

створення умов для розвитку громадського самоврядування;

виявлення громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їх участі в житті місцевої громади;

у режимі роботи закладу освіти й розкладі занять ураховуються вимоги освітньої програми (освітніх програм), вікові особливості здобувачів освіти, їх освітні потреби;

створення умов для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти.

Вимога 7. Організація освітнього процесу на основі конструктивної співпраці з роботодавцями (представниками роботодавців) їх організаціями та об'єднаннями

Критерії оцінювання:

створення необхідних умов для проведення професійно-практичної підготовки здобувачів освіти (в тому числі в умовах виробництва з використанням дуальної форми здобуття освіти).

Вимога 8. Результативність (якість) освітньої діяльності

Критерії оцінювання:

результати поточного, тематичного, проміжного та вихідного контролю навчальних досягнень на визначення фактичного рівня знань, умінь та навичок здобувачів освіти вимогам освітніх програм;

проведення кваліфікаційної атестації у формі державних кваліфікаційних іспитів або кваліфікаційних іспитів;

рівень працевлаштування випускників, що здобували освіту за державним / регіональними замовленнями.

Вимога 9. Формування й забезпечення реалізації політики академічної доброчесності.

Критерії оцінювання:

реалізація політики академічної доброчесності та сприяння формування в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

Вимога 10. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти

Критерії оцінювання:

дотримання керівництвом закладу встановлених вимог щодо правил і процедур оцінювання їх діяльності.

Вимога 11. Стипендіальне забезпечення та соціальний захист здобувачів освіти

Критерії оцінювання:

Забезпечення здобувачів освіти на період навчання гуртожитками, стипендіями, спеціальним одягом у визначеному порядку.

Вимога 12. Раціональність та ефективність використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази

Критерії оцінювання:

організація надання платних освітніх та інших послуг;
співпраця з роботодавцями (представниками роботодавців), їх організаціями, об'єднаннями, громадськими організаціями та об'єднаннями, іншими фізичними та юридичними особами з метою залучення фінансових, інших ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку;

поєднання професійно-практичної підготовки здобувачів освіти з виготовленням корисної продукції, що реалізується згідно із законодавством України.

VIII. Механізми реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти (далі – ВСЗЯО)

Механізми реалізації ВСЗЯО передбачають здійснення періодичного оцінювання компонентів ЗП(ПТ)О за напрямами оцінювання відповідальними посадовими особами і представниками громадських структур закладу освіти на основі визначених методів збирання інформації та відповідного інструментарію. Отримана інформація узагальнюється, відповідний компонент оцінюється, після чого зазначені матеріали передаються дирекції закладу для прийняття відповідного управлінського рішення щодо вдосконалення якості освіти в ЗП(ПТ)О.

Дані щодо процедури й результатів оцінювання мають узагальнюватися, зокрема в таблицях, прикладом яких є наведена нижче таблиця «Механізми реалізації ВСЗЯО» (див. табл. 1).